

отчетных данных отдельной бухгалтерской отчетности материнской организации и индивидуальных бухгалтерских отчетностей дочерних организаций.

Список используемых источников

1. The Business Combinations and Noncontrolling Interests, global edition guide - PricewaterhouseCoopers LLP, 2014.
2. International Financial Reporting Standard 10 "Consolidated Financial Statements" (IFRS 10) - IASB material included in this work is Copyright © of the IFRS Foundation.
3. International Financial Reporting Standard 3 "Business Combinations" (IFRS 3) - IASB material included in this work is Copyright © of the IFRS Foundation.
4. International Accounting Standard 1 "Presentation of financial statements" (IAS 1) - IASB material included in this work is Copyright © of the IFRS Foundation.
5. Закон Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 57-З «О бухгалтерском учете и отчетности» // КонсультантПлюс. Беларусь / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2018.
6. Постановление Министерства финансов Республики Беларусь от 29.06.2011 N 50 "Об установлении типового плана счетов бухгалтерского учета, утверждении Инструкции о порядке применения типового плана счетов бухгалтерского учета и признании утратившими силу некоторых постановлений Министерства финансов Республики Беларусь и их отдельных структурных элементов" // КонсультантПлюс. Беларусь / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2018.

Зайцева Л. О.

кандидат економічних наук, старший викладач
ДЗ Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка
м. Старобільськ, Україна

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

На практиці, управлінський облік часто розглядають як продовження бухгалтерського і податкового, що спрямований головним чином на підготовку регламентованої звітності. Нехтування необхідністю ведення управлінського обліку на підприємствах відбувається, по-перше, внаслідок відсутності розуміння та обізнаності, щодо його особливостей, переваг та по-друге, через нестачу програмних продуктів, що спрощують обробку важливих даних. Підтвердженням даного факту є результати анкетування, що були проведені в Київському національному торговельному університеті щодо впровадження та використання управлінського обліку на 87 підприємствах торгівлі. Результати опитування наступні: 52,87 % респондентів (тобто майже дві третини) засвідчили, що система управлінського обліку впроваджена на підприємстві; 22,98 % визначили, що на підприємстві використовуються окремі елементи управлінського обліку; 24,15 % відповіли, що не використовуюється жоден з інструментів управлінського обліку [1, с. 49].

В практичну діяльність вітчизняних підприємств поняття управлінського (внутрішньогосподарського) обліку було введено Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», де зазначалось що це система збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [2].

Зміст управлінського обліку подається багатьма науковцями (Р. Ентоні та Дж. Рис, В. Нідлз. Ч. Т. Хонгрэн та Дж. Фостер, Д. Друрі та ін.), але, як правило, в різних варіаціях

використовується поняття, прийняте Американською асоціацією бухгалтерів, згідно якого управлінський облік - це процес ідентифікації інформації, обчислення і оцінки показників і надання даних користувачам інформації для вироблення, обґрунтування і прийняття рішень [3, с. 295].

Методологія управлінського обліку сталим розвитку підприємств є недостатньо розробленою за наступних обставин: 1) інформаційні системи і технології обробки інформації не пристосовані до постійно зростаючих обсягів, у тому числі і неструктурованих даних. Спектр даних, що можуть застосовуватися для прийняття рішень, давно вже не обмежується річною фінансовою звітністю, а охоплює дані звітів аналітиків, інформацію матеріалів засобів масової інформації, поточні дані, інформацію регіональних та галузевих оглядів і презентацій тощо [4].

Основною проблемою є узагальнення інформації, тобто відсутність відображення в грошовому вимірі показників, що оцінюються якісно, наприклад показник соціальної відповідальності. Як правило, для управлінського обліку потрібна інформація, яка виражена у грошовому вимірнику і відповідає основним вимогам якості інформації: достовірності, зрозумілості, доречності та зіставності. Отже, великий масив, як фінансової так і нефінансової інформації потребує розробки спеціальних програм для формування, узагальнення і модифікації, з метою прийняття відповідних рішень щодо попередження втрат від ризиків зниження вартості або бізнесу, уникаючи ризику невпевненості або неспроможності прийняття рішення, ігноруючи глобальні виклики людства [5, с. 6].

2) потребують уточнення критерії управлінської інформації щодо сталого розвитку. З метою підвищення прозорості діяльності підприємства доцільно подання інформації з соціальних та екологічних питань. Серед лідерів бізнесу зростає розуміння того, що підготовка нефінансової звітності спрямована не тільки на підтримання зв'язків з громадськістю. Ця практика допомагає підприємствам завойовувати довіру інвесторів і інших зацікавлених сторін завдяки регулярному розкриттю інформації, що виходить за рамки фінансової звітності. Крім того, за допомогою нефінансового звіту керівництво може інформацію систематизувати, аналізувати і використовувати її для прийняття управлінських рішень по різних аспектам, в тому числі соціальним. Нефінансовий звіт може розкривати інформацію з таких питань, як управління персоналом, охорона праці і техніка безпеки, корпоративне управління, управління ризиками, благодійність, охорона навколишнього середовища, управління якістю продукції, взаємодія із стейкхолдерами.

3) визначення показників, оцінка корисності інформації, оптимізація її обсягу, тобто представлення в формі конкретних показників. При реалізації підприємством моделі сталого розвитку прибуток є лише засобом досягнення мети безперервності діяльності та сталого розвитку. Показники звітності в частині сталого розвитку підприємства слід розглядати за трьома аспектами: - економічного, що складається з фінансових і нефінансових показників таких як додана вартість, розміри інвестицій в інтелектуальний капітал, наявність необхідного виробничо-технологічного та організаційного потенціалу для задоволення запитів стейкхолдерів, ефективна маркетингова політика, раціональне використання ресурсів, інноваційна активність, внесок підприємства в розвиток національної економіки, ефективність взаємодії зі стейкхолдерами і т. п. ;

- соціального - містить індикатори про внесок підприємства в охорону праці, здоров'я працівників, фізкультурно-оздоровчі та соціальні програми допомоги населенню, в яких підприємство брало участь, доказ дотримання нею прав людини. До основних параметрів підприємства в частині соціальної відповідальності можна віднести: стабільну виплату заробітної плати; правила управління персоналом, корпоративний кодекс; відносини з населенням території присутності; додаткові види страхування співробітників; використання навчальних програм, підготовки та підвищення кваліфікації у розвитку людських ресурсів;

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

матеріальна допомога; соціальні інвестиції в програми територій присутності підприємства; підтримання соціального благополуччя, безпеки і стійкості територій присутності;

- екологічного, націленого на захист навколишнього середовища і що відноситься до застосовуваних компанією технологій для підтримки екологічного балансу. В цьому аспекті основними параметрами є: показники, що характеризують діяльність підприємства в частині захисту і відновлення навколишнього середовища (включаючи зниження шкідливих викидів в атмосферу); зниження споживання енергії, водних та інших біоресурсів; обсяги переробки і повторного використання матеріалів та ресурсів; комплексний розвиток території за допомогою раціонального споживання і відновлення природного балансу флори і фауни; оцінка обсягу невідновних ресурсів; опис управлінських рішень менеджменту підприємства, що впливають на навколишнє середовище, і пропозиція заходів щодо нівелювання негативних наслідків впливу на навколишнє середовище.

4) визначення форм звітності в залежності від цільового призначення і рівня управління. В рамках управлінського обліку менеджмент підприємства детально вивчає та аналізує як фінансову так и нефінансову звітність.

Перспективним напрямом розвитку звітності є об'єднання фінансової і нефінансової інформації про діяльність підприємства та представлення її в загальному, інтегрованому звіті. Інтегрована звітність дозволяє одночасно розкрити внутрішню інформацію підприємства і зберегти комерційні та фінансові таємниці.

5) визначення програмних продуктів і технологій збору, обробки і представлення інформації. Застосування сучасних інформаційно-комп'ютерних та інтернет-технологій полегшують процес обробки, формування й складання даних у тому числі й для інтегрованої звітності, а також доступу до неї стейкхолдерів. Сучасні інформаційні технології дозволяють моделювати різні варіанти напрямів розвитку діяльності підприємства, з високою точністю прогнозувати їх результати та вибирати найбільш оптимальні

Розробка спеціальних додатків до програмного продукту ІС: Підприємство, прискорює формування не тільки фінансової, а й інтегрованої звітності, яка деталізує економічні, соціальні й екологічні аспекти, відображає ризики і можливості діяльності підприємства, окреслює стратегію розвитку. Врахування політичних, соціальних, фінансових факторів розвитку середовища, а також високотехнологічних інновацій в інтегрованих звітах забезпечує аналітичними інструментами, що дозволяють аналізувати та зіставляти діяльність підприємства в порівнянні з конкурентами.

Такий підхід до організації управлінського обліку інтегрує його в систему управління і забезпечує оперативною інформацією для прийняття управлінських рішень щодо сталого розвитку підприємства.

Спиок використаних джерел

1. Мазаракі, А. А. Інструментарій управлінського обліку [Електронний ресурс] / А. А. Мазаракі, О. В. Фоміна // Економічний часопис—XXI. — 2016. — № 159. — С. 48-52. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2016_159_11.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Друри, К. Введение в управленческий и производственный учёт / К. Друри. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 560 с.
4. Шафранська, Л. Т. Корпоративна звітність в умовах глобалізації: проблеми, перспективи [Електронний ресурс] / Л. Т. Шафранська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове